

El nyap de la plataforma Castor, en cinc claus

El projecte "estratègic" d'un dipòsit subterrani de gas ha estat ruïnós des del principi, tant per errors tècnics com per les molt discutibles condicions de l'adjudicació

La plataforma Castor, en una imatge d'arxiu | Europa Press

La sentència del Tribunal Suprem

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/166863/suprem/sentencia/consumidors/no/pagar/manteniment/castor>) d'aquest dijous que dictamina que els consumidors de gas no s'han de fer càrrec de la factura pel fiasco del Castor és només el darrer episodi d'un projecte ruïnós, que ha costat milions i que en costarà més. Un projecte fallit i una gestió ruïnosa, que us expliquem en cinc claus.

1. La reserva més gran de l'Estat

El projecte Castor es va concebre com a dipòsit estratègic artificial de gas. Havia de ser el més gran de l'Estat, i formava part d'un pla per poder subministrar gas natural en cas d'escassetat. Espanya és un país deficitari a nivell energètic i ha d'importar aquest tipus de productes. L'objectiu de la plataforma, com el dels altres cinc dipòsits que hi ha repartits per l'Estat, era actuar com una reserva d'emergència. La plataforma havia d'aprofitar l'antic jaciment petrolífer submarí d'Amposta, esgotat als anys 70 i situat a 1.750 metres de profunditat, per injectar-hi el gas

natural.

2. L'arrancada del projecte i les primeres sacsejades

El contracte per posar en marxa la plataforma Castor es va signar el 2008. El govern espanyol - amb José Luis Rodríguez Zapatero al capdavant - va cedir-ne la concessió a l'empresa Escal UGS, participada en un 66% per la constructora ACS de Florentino Pérez. Després d'anys d'obres, el dipòsit va entrar en funcionament a ple rendiment el maig del 2012, un mes després que, el 10 d'abril, s'hagués dut a terme la primera injecció de gas. El material es desviava des d'una estació terrestre situada a Vinaròs fins a la plataforma marina a través d'un gasoducte submarí de 30 quilòmetres de llarg.

Ja llavors, el mateix abril del 2012, es va produir un petit terratrèmol de magnitud 3,1 a l'escala de Richter a la zona. L'Observatori de l'Ebre va titllar el fenomen de "normal" en aquell moment. El setembre del 2013, tanmateix, els tremolors es van convertir en una constant. La majoria eren de molt baixa intensitat, però l'1 d'octubre se'n va registrar un de 4,2 a l'escala de Richter. El van percebre des de Peníscola fins a Sant Carles de la Ràpita. El sisme va generar una onada d'inquietud entre els veïns, que el 6 d'octubre es van manifestar a les Cases d'Alcanar per exigir el desmantellament de la planta

(<http://www.nacioidigital.cat/noticia/60199/rebuig/al/castor/uneix/dues/ribes/nia>).

3. La paralització de l'activitat

Davant l'augment sobtat de l'activitat sísmica i la creixent preocupació dels veïns, el Ministeri d'Indústria, dirigit aleshores per Jose Manuel Soria, va decretar la paralització del projecte el 16 de setembre i va sol·licitar un informe a l'Institut Geogràfic Nacional espanyol per determinar la relació entre el fenomen natural i les injeccions.

En paral·lel, el 4 d'octubre del 2013 la Guàrdia Civil es va desplaçar fins a la plataforma per començar a investigar si hi havia una vinculació directa entre la seva activitat i els terratrèmols que s'havien anat registrant. La inspecció va tenir lloc arran de la investigació que la fiscalia provincial de Castelló va obrir d'ofici.

El maig del 2014, mig any després de les primeres tremolors, l'informe tècnic elaborat pels experts de l'Institut Geogràfic Nacional no deixava espai per als dubtes: vinculava directament l'increment de l'activitat sísmica amb el projecte d'injecció de gas matalàs a l'antiga falla petrolífera d'Amposta. Els geògrafs reconeixien que la sismicitat de la zona era "en part" d'origen natural, però consideraven "raonable" creure que la seqüència de terratrèmols viscuda durant el mes de setembre de 2013 era atribuïble a l'activitat de la plataforma.

4. El cost de l'aturada: 1.350 milions d'euros

Però amb la paralització de l'activitat del dipòsit, el serial tot just acabava de començar. L'empresa concessionària va decidir l'estiu del 2014, després de conèixer l'informe dels tècnics de l'Institut Geogràfic Nacional, rescindir el contracte de gestió de la infraestructura.

L'acord signat el 2008 -articulat legalment amb el reial decret 855/2008 (<https://www.boe.es/boe/dias/2008/06/05/pdfs/A26051-26052.pdf>) - preveia que, en cas de rescissió de la concessió, Escal UGS tindria el dret de cobrar el valor net comptable de l'operació. Només s'establí un supòsit d'excepció: que l'empresa hagués comès alguna negligència. En aquest cas, Indústria només estava obligada a pagar la xifra equivalent al valor residual de la concessió.

Com que els moviments sísmics es podien entendre com una negligència, el govern espanyol va acabar abonant "només" els 1.350 milions d'euros corresponents al valor residual de l'operació. Tot plegat, perquè l'ACS de Florentino Pérez, propietària d'Escal UGS, pogués retornar abans del

30 de novembre del 2014 els 1.400 milions d'euros en bons que va emetre el Banc Europeu d'Inversions per finançar l'operació.

El govern del PP havia intentat evitar que la rescissió del contracte acabés en aquesta situació el 2012, amb un recurs al Tribunal Suprem contra el reial decret del 2008 -obra del PSOE-, però els jutges de l'alt tribunal el van desestimar. Finalment, el Tribunal Constitucional va anul·lar aquesta indemnització.

5. La gestió, també ruïnosa

Un cop tancat el dipòsit, el govern espanyol va decidir no tancar-lo totalment, sinó mantenir-lo en un estat "d'hibernació", en considerar que segueix tenint un valor "estratègic". Aquesta mateixa expressió, de fet, es fa servir en l'ordre ministerial del 2014 -ara anul·lada en part pel Suprem- que aprovava un cànon en la factura del gas per al manteniment de la instal·lació.

El cost per a dos anys de manteniment ha estat de 18 milions d'euros. Si aquests diners ja no poden sortir de les butxaques dels consumidors, d'algun altre lloc hauran de sortir. Una alternativa probable són les arques públiques. En cas contrari, es preveu un conflicte als jutjats entre l'Estat i l'actual responsable del manteniment de la plataforma Castor: Enagás, principal companyia de transport de gas natural a Espanya, participada en un 5% per l'Estat a través de la SEPI.

En cas que el govern espanyol decideixi que el dipòsit ja no és "estratègic" i opti per desmantellar-lo, també hi ha un cost: uns 300 milions, que hauria d'assumir l'Estat. I, per tant, els consumidors.